

COLEMAN, ALTA.

Haloo Toverittaren suuret ja pienet lukijat. Olen kymmenen vuoden vanha ja olen viidennessä luokassa koulussa.

Nyt on taas enemmän työtä, kun pitää kasvimaata muokata. Perunoi-ta ei täällä vuoristoseudussa voi kas-vattaa, kun hällä on verryt varret monta kertaa kesässä ja perunat tula-vat niin pieniä ja huonoja.

Lauantaina 30 huhtikuuta menem-me Bellevu'en viettämään Vappua ja samalla osaston vuosijuhlaa. Blair-morelaiset näyttelevät näytökskappaleen, Colomainilaiset toisen. Lue-taan "Vappu" niminen nyrkkilehti ja on sitä muutakin ohjelmaa tanssia sitten lopuksi.

Taitaa riittää näin ensikertalaiselta. Hauskaa kevättä niille, jotka tämän lukevat.

Helmi Suuronen.

HANCOCK, MICH.

Tervehdys täältä Kuparisaarelta kaikille. Tällä on ihanneliitto toimi-nut pitemmän aikaa ja sen toimesta on pidetty iltamia. On ollut myös-kin yhdet perheillat, jossa suori-tettiin ohjelmaa ja sitten tarjottiin jääkermää leivosten kanssa. Täällä on monta kuparikaivantoa ja niissä ovat työt nykyään lakkautettu, paitai kolmessa kaivannossa. Moni työlläis-perhe on siten joutunut puutetta käre-mään.

Nyt on ollut kauniita kevätpäiviä. Minä olen yhdentoista vuotias ja olen koulussa kuudennessa luokassa. Minulla on veli, joka on kymmen vuotias ja hän on neljännessä luokassa koulussa.

Lopetan tällä kertaa. Toveruudella:
Aino Osterberg.

Ystävän haudalla

Toukokuun kevätaurinko kirkkail-la lämpimillä säteillään hyväili kaik-kea olevaista. Puut pukeutuivat leh-tivaippaansa ja maa viheröiti, lin-nut puiden oksilla kertoivat toisilleen kylmän talven kovia kärsimyksiä. Lauloivat ikäänkuin kehtolaulua niille sadoille työnritareille, jotka kärsi-myksistä vapaana lepäävät viimeistä auntaan yhteishaudassa, kansainväli-sen kapitalismin raatelun seuraukse-na.

Aina päivätyön päätyttyä nähtiin nuoren tytön synkkä ilme kasvoilla käyvän tuonne vapaustaistelijain vi-meiselle leppopaikalle.

Siellä lepää nuorukainen, joka oli hänelle enemmän arvostettu kuin muut. Vuosia sitten olivat he vannoneet ja-kavansa elämän valo ja varjopolet.

Ystävänsä haudalla hänellä oli läh-de virkistävä, mehuna marjan maistu siellä makealle tuska...

Hänen kuultiin siellä näin kuiskai-levan:

— Olen erehtynyt kulkiessani eli-mäni ihanteiden nukkuttavissa unel-missa. Vain väririkkaita kuvia on rakkaus elämän todellisuuteen verrat-tuna olevain olojen vallitessa. Viimeinen velvollisuuteni vaati minun kiitollisuudella muistamaan sinua ja sinun rakkaita opetuksiasi, jotka nyt valaisevat synkkää elämäni polkua.

Nuori tyttö, keväistä nuorta elä-mänhalua uhkuun, paljastettiin pain lausui:

— Mikä mailmassa on todella py-hää ja jaloa, se on koko ihmiskunnan onni ja vapaus! Ja kun armaalleen kuiskaten jatkaa hän: Vapauden saat-teelle sykki sinun sydämesi, sen edes-

tä elämäsi uhrasit ja sydänveresi vuo-datit, niinkuin kaikki ne, jotka rinnal-lasi haudassa lepäävät. Poistaa halu-sitte vuosituhanien valheet, jotka ihmismieltä ovat säästuttäneet. Kun-nioitan teitä, teissä näen koko elämän totuuden edustettuna. Teidän kohtalonne oli synkkä... musta hauta, i-kuinen yö...

Mutta me emme, me jälkeenjääneet, nöyränä taivu rukoilemaan: isä ota pois tämä malja jne. vaan me jatkam-me työtämme siihen asti kuin sorsa-jain hirmuvallan on voimaton silpo-maan ihmiskunnan elämän valtinoa. Siihen taisteluun vapauden puolesta velvoittaa meitä murhattujen ystävi-emme muisto.

Adi Nosliw.

Raatajan palkka

Elsi Hakola.

Solakka nuorukainen oli Vasili sil-loin, kun hän kotimaastaan Etelä-Venäjäältä lähti Amerikan kultaa vuolemaan. Ajatellen muutaman vuo-den kuluttua palata takaisin suuren rahasakin kanssa. Kaivosmieheksi tullu hänestä, kuten melkein kalkista muistakin niillä seuduilla mihin hän ko-teutui. Ankaraa oli työ, sillä urakka järjestelmä oli käynnissä. Ja olipa se komppaniakin niin oikeudentuntoi-nen, että, ellei jokuista energiapisa-raansa sille uhrannut, kehäsi se maksaa 3 senttiäkin tunnilta, aina Niin... se oli siihen aikoihin kun työlläiset eivät olleet vielä nimeksti-kään järjestyneet

Viisitoista pitkää vuotta on kulu-nut. Koko ajan on Vasili ollut työssä kaivannossa. Aina oli hän ollut mitä vaarallisimmilla palkoissa, joissa oli vaikeita vähänkin enemmän tienar-nut. Mutta itseään ei Vasili jouda ajattelemaan, sillä hänellä on jo iso perhe elätettävänä. Kovalla itsensä kieltämisellä ja aina raataen, oli hän saanut niin paljon kokoon että omisti oman huoneen.

Mutta siihenpä se loppukin... Kotimaassaan tapahtuneita levetto-muuksia seurasi hän mielenkiinnolla. Holla hän ajatteli, että vihdoinkin on Venäjän talonpoika vapaa ahteen orjavuoden riistolta. Vihdoinkin oli valta työväellä. Kunpa hänkin ol-kisi työväen itse saavan nauttia työnsä tulokset. Olkei ei Vasili jak-sanut niitä kaikkea käsittää, mutta kun hänen asutuneidullaan sitten alkoi lakko, piti hän rikkureita mitä alhaisimpina oljoina. Säännöllisesti oli hän lakkovaihdissa. Ja kykyneä mukaan teki valistustyötä kansavel-jänsä keskuudessa. Olipa hän erälle äärettömän työntöisille suomalaisil-lekin käynyt huomauttamassa, että pitäisi kulkea aikansa tasolla, eikä heittäytyä raukaksi...

Mutta ei nähnyt Vasili itse työ-väen vallan hallitsemista. Kauan aikaa oli hänessä ollut sellainen omituinen yskä. Mene lääkäriin luo, varoitell vaimo. Keuhkotaudin oli hän saanut. Koko talven makasi sairaalassa köy-hien osastolla; ja kun kevät tuli, laskettiin hänet kotiansa kuolemaan...

Ja sitten eräänä kevätpäivänä, joi-loin aurinko ensi kertojaan oikein lämpimästi säteili, käärien kultiaan koko ympäristöön, sammui Vasilia riutunut elämä. Iltan aikaisin, Iltan aikaisin, nyhkyttää vaimo ruumiin ääressä.

Mutta Vasilin vaimo ei vielä ym-märrä niitä syytä, jotka oli syynä hänenkin puolisonsa ennenaikaiseen kuolemaan, joka jätti hänet turvatto-maksi kuuden lapsen kanssa.

Kynttilät asettaa hautauntoimittaja Vasiliin ruumiin ympärille, Joukko mie-hiä ja naisia valvoo koko yön ruu-miin vieressä. Vaimo on sairaana su-rusta.

Huonetta saatetaan vainaja hau-taan. Nyt on hän pois, nyt on hän pois! kertaa vaimo alituisesti ja ajatuksissaan elää uudestaan koko elämänsä siitä saakka, kun miehensä ensi kerran näki, hänen kuolemaansa asti.

Jäljellä ainoastaan muistot...

Viipurista, Suomesta

Viipuri 3—4—1921.

Tervehdys täältä valkoisesta Suo-mesta, ja kiitos kirjeestä, jonka olen saanut. Sinä kysyit, kuinka olemme voineet? Minun täytyy siihen sanoa, että kyllä se on kurjaa ollut tämä Suomen työlläisten asema. Terveenä me tosin nykyään olemme olleet. En minäkään ole sittemmin sairastanut, kun silloin kuin olimme siellä lahta-rien luurankotehtaassa, eli toisin sanoen vankilassa. Siellä luurankoteh-taassa ne pitivät minua seitsemän viik-koa ja ruokaakin antoivat vain viisi hailia kolme kertaa päivässä ja yh-den lautasellisen lantun kuorista sop-paa, ja siitä tietysti tulini sairaaksi. Olimme nuorimman veljeni kanssa yhdessä. Vanhin veli, Antti, oli myös punakaartissa työkomppania-sa silloin kuin lahtarit pommittivat Viipuria. Hän tuli sekapaiseksi ja joutui sairaalaan, mutta ei hän siellä enää tullut terveeksi. Sieltä kun pääsivät hänet pois, niin hän meni kasarmille ja siellä vahdit ampuivat häntä jalkaan, niin hän uudestaan joutui sairaalaan. Siellä hän virui kaksi viikkoa ilman apua, sillä haavaa ei puhdistettu, ja hän sai kuparimyr-kytyksen. Sairaalassa kun lääkärit olivat lahtareita, niin eivät ne työlläis-iä mitään perustaneet ja lopuksi tappoivat hänet nälkään. Sellainen oli Antin kohtalo.

Minulla ja Heikillä on ollut tuomio. Heikillä on neljän vuoden tuomio ja minulla kolmen vuoden ja viisi vuotta kansalaisluottamusta vailla. Kerran kuukaudessa pitää käydä nimismiehen luona näytämässä vankilapassia. Van-kilasta päästyäni aloin parantumaan kun sain vähän enempi ruokaa. Sitä oli tosin hyvin vaikea saada, kun lei-pääkään ei nähty moneen kuukauteen, heiniä kerättiin ja niitä keitettiin ja sillä tavalla sitä hengissä on pysyty. Nyt kyllä saisi ruokaa kun vain olisi rahaa paljon, sillä kaikki on hirveän kallista. Voi maksaa 28 markkaa kilo ja jauhot 3:75 penniä kilo ja maito 2:25 p. litra. Minä saan 650 mark-kaa kuukaudessa, niin kyllä elämä on kitumista.

Täällä Viipurissa ammuttiin neljä-tuhatta työlläistä kansalaissodan jäl-keen ja näkkään kuoli jokseenkin sam-man verran.

Voi sisko rakas, jos sinä kaikki saisit tietää, mitä me olemme saaneet kokea ja yleensä mitä työlläiset ovat kokeneet, niin aivan luulisit, että kaikkea ei ole ihmisjärjellä tehty. Jos vielä joskus tapaamme toisemme, niin sitten kerron sinulle minkälaisia Suomen lahtarit ovat olleet. Eiköhän se heille vielä kerran kosteta, sillä ei se työlläisten veri, jolla he Suomen

penkereitä kastelivat, kostamatta voi jäää.

Työt ovat olleet huonolaisia, teh-taista on seisomassa. Tästäkin tehtaasta on sanottu kaikki työlläiset ylös 15 päivä huhtikuuta.

Kesä on tulossa, lunta ei ole enää yhtään maassa.

Täytyy lopettaa, kun pitää joutua Työväentalolle. Olen ottanut innok-kaasti osaa toimintaan. Toiste lisää. Hyvää vointia kaikille teille, toivoo veljesi: — Juh.

MONESSE, PA.

Tervehdykset täältä Monessesta. Eletään sitä vain täälläkin, vaikka hiljalleen. Työolot ovat kerrassaan huonot. Peltimylly ei käy. Se kävi jonkun aikaan kolme päivää viikossa, mutta nyt se seisotettiin kokonaan noin pari viikkoa takaperin. Muissa työpaikoissa on työtä vain joillakin miehillä silloin tällöin.

Suomi kuume täällä on vallannut joitakin henkilöitä, toisia on jo läh-tenyt ja nyt taas pitäisi joidenkin lähteä ensikuussa. Jos oikeasta tosi tulee, niin se tekee toiminnalle hai-ttaa, sillä menijät ovat osaston toimi-henkilöitä, näytelmäseuran jäseniä. No, niin, jos menoksi on, niin onnea sitten matkalle!

Täällä oli ompeluseuran iltamat lauantaina huhtikuun 23 p:nä tove-ritar Katri Savo piti tervehdyspuheen. Ompeluseura on toiminut viisitoista vuotta, vaikka tosin välillä on ollut joitakin aikoja lamassa, mutta aivan kuolleena se ei ole koskaan ollut. Vielä nytkin on toiminnassa samoja henkilöitä, jotka sen perustamisesta asti ovat olleet mukana.

Ihanneliittolaiset ovat harrastaneet päättäjäisjuhlia. En tiedä koska ovat ne lasten iltamat. Ne ovat katsomi-sen arvoiset, joten jokainen silloin mukaan.

H. M.

— Kenelle ei vielä tule Toveritar, kiiruhtakoon tilaa-maan sen heti!

HANNAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään jokaisen viikon torstaina, kello 8 j.p.p. Huom! Kahvia saatavana joka kokouksen loputtua.

WAUKEGANIN, ILL., S. S. O. viralliset kokoukset pidetään joka kuukau-den ensimmäisenä ja kolmantena torstaina, alkaen kello 8 illalla. — Osas-ton ompeluseuran kokoukset ovat joka toinen torstai, alkaen klo 2 j. p. p. Kahvia kokouksen loputtua.

ABERDEENIN S. S. CLUBIN ompeluseura kokoontuu joka torstai klo 2 ip., 713 E. 1st St. — Tervetuloa.

HOOQUIAMIN S. S. O. ompeluseuran kokoukset pidetään osaston talolla, Ahjus-tie, joka torstai, kello 2 j.p.p. Osote: 315-10th St., Hoquiam, Wash.

PORTLANDIN S. S. OSASTON OM-peluseuran kokoukset pidetään joka kuun ensimmäinen ja kolmas torstai osaston talolla klo 8. Osote 719 Montana Ave.

JOS OLETTE KIFEÄ

Pyytäkää VAPAA
LAAKEKIRJA — No. 5

Sillä on yli 25 vuoden ja muista taruista sell-tettyä. Kuten nykyisin täydellinen luottelu suoma-laisista kotilääkkeistä. Mistä jokainen voi itse valita sopivan lääkkeen taudilleen, sanaten nykyisin lääkkeitä hinnat y. m.

Lääkkeet eivät ole patenttilääkkeitä, vaan testi-suomalaisia valmisteita, jota Suomessa on jo käytetty monta kymmenä vuodeksi.

Tämän kirjan sanite vapauti ja pitiä en-ola jokaisessa suomalaisessa kodissa, sillä ette-tyä koska sitä tarvitsitte, varokaa hankkimi-läikkeitä ja hankkii-tohtoreita.

—Lignellin Apteekki on suurin—
—Suom. Apteekkilike Yhdysvalloissa—

P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.